

"כל שנה אנחנו מקשטים את הבית ואופים כל מה שאבא הכי אוהב. הוא המלך של חג השבועות"

הגמרא, תקופת הקורונה, החיבור של הילדים, רגעי הקושי והשותפות המופלאה | **ערב חג מתן תורה: נשות האברכים מדברות**

כיצד הלימוד שלו תורם לבית?

מנור: הלימוד תורם בכללך הרבה תחומים. באווירה, במשמעות לחיים. כל מעשה שאנחנו עושים יש לו משמעות רחבה יותר, כי זה בשביל שאבא ילמד. כל מעשה הכי פשוט מקבל משמעות ורוחנית יותר ועמוקה.

מירי: לא שזה תורם, זה הבית. לזה נוצר הבית. יש דברים אחרים שתורמים ומוסיפים, אבל הלימוד הוא המבנה של הבית, העיקר והמרכז. בעלי לומד בבית המון, עוד לפני תקופת הקורונה כשזה לא היה כל כך מצוי, במיוחד לא בבית עם הרבה ילדים כשלנו. כמעט בכל שעה ודקה ביום אפשר למצוא אותו עם ספר באמצע הסלון, מדובר במשהו מדהים, נדיר ומיוחד. אני לא רואה בזה מובן מאליו, אני רואה בזה נס.

מרים: בוודאי שהלימוד תורם מאד. בעיקר בשני מישורים: ראשית, הבית קרוב יותר לתורה. כשהוא חוזר לכולל ערב, הבית כולו חוזר שוב לעניין התורני. זה מחבר את כל הבית לעולם התורה והמצוות. שנית, זה נוטע בילדים גאווה עצומה. כששואלים אותם מה אבא עושה הם אומרים הוא עובד ולומד בערב בכולל - באותה נשימה.

כיצד מתבטא החיבור של הילדים לעניין?

מנור: הם יודעים שאבא הולך ללמוד, ושלא מתקשרים לאבא אף פעם. הם ראו אותי לא מעט פעמים יוצאת מדעתי ומנסה לפתור דברים לבר כרי לא להפריע לאבא בלימוד, ומבינים שאם אני מתקשרת זה כנראה משהו מאד חשוב. זה מותח את הגבולות ומעניק משמעות וגאווה יחידה. כבר מגיל קטן הם ידעו לשאול על אנשים אם הם לומדים או לא. לא פעם הם שאלו אותי: אם אבא שלהם לא לומד, אז ממה הם שמחים? הם מרגישים שכל החיות והשמחה בבית, סביב הלימוד של אבא. זה נותן להם משמעות אדירה. הם מרגישים זכות מאד גדולה.

מירי: הם לא מכירים משהו אחר. זה הרבה הכי מובן מאליו בעיניהם, אם זה לא היה כך, זה היה להם מוזר. לפעמים יש להם טענות למה הוא רק אברך ולא נושא משרה תורנית כלשהי. אני אומרת להם שהוא כמו ר' חיים, פשוט אוהב לשבת וללמוד.

אני מרגישה שאני עשירת העולם, וזו התחושה שאני גם מעבירה לילדים: זכינו בדבר הכי יקר בעולם. אני מרגישה שהם שמחים עם זה. חשוב להבין שהם גדלים במקום בו היה מבייש אותם אם המצב לא היה כך, זה אולי היתרון לגדול ממש בתוך בני ברק, כך הם משתייכים למקום שזה הסטנדרט.

מרים: כשהילד שלי הלך לישיבה ושאלו אותו מה הוא רוצה לעשות כשיגדל, אמר שרוצה להיות בדיוק כמו אבא, בבוקר לעבוד ובערב ללמוד בכולל. הילדים מאד מחוברים ללימוד של אבא, זה מסב להם המון גאווה. רשת הכוללים דואגת מאד לחיבור הזה, יש המון פעילות משפחתית שם. סיום מסכת למשל, זה תמיד עם המשפחות. יש גם ערבי נשים, פעילויות שונות לילדים, טיולים ועוד.

זה נותן המון גאווה בתורה, וגורם ללימוד להיות ממש מעורב בחיים שלהם.

מה את חושבת על החלק שלך בעניין, על כך שאת מאפשרת לו ללכת ללמוד?

מנור: מאמינה שהחלק שלי מאד משמעותי. יש הרבה זמנים שמאד קשה לאישה להתמודד לבר, אחרי לידות, בתקופות של עומס בעבודה, בזמנים שהילדים לא קלים, תקופות של שיפוץ או מעבר דירה. יש זמנים שצריך את האבא בבית. יש נשים שחוות הרבה יותר בעל בבית, אני כל השנים חוויתי את זה שהוא כמעט ולא נמצא. התרגלתי לקחת את הילדים לרופא, להיות בקשר עם מורים ומורות, ללכת לטיפת חלב, מתוך הבנה שהזמן שלו יקר יותר משלי. אישה של אברך לוקחת על עצמה כמה שאפשר וזה מאד מאתגר. מצד שני, זה ממלא בסיפוק ומשמעות כי כל פעולה שלי מקבלת עוד משמעות. אם לקחתי את הילד לרופא אולי ספסתי משהו בעבודה, אבל אפשרתי לו ללמוד. כל מעשה של חול הופך למשמעות עם הרבה מאד עומק.

מירי: כשהיינו זוג צעיר היה לי מאד קשה. אני זוכרת את זה עד היום. אפילו כשהיה לומד בבית, היה לי משעמם. הייתי צריכה לשבת בשקט ולקיים את מה שלימדו אותנו בסמינר - לא להפריע לו ללמוד. היום כבר אין לי את הרגעים האלו. אולי דווקא בגלל שהוא אוהב ללמוד בבית, הוא מאד

מעורב ויודע מה קורה. הוא עושה המון בבית, גם ביחס להרבה אנשים עובדים שאני מכירה. אצלנו כל הזמן הכל בשותף.

מרים: כשבעלי עזב את הכולל, היו אנשים מבחוץ, גם בני משפחה, שאמרו לי: אישה היא עיקרו של הבית. אם תרצי שהוא ילמד, הוא ילמד. אבל זה לא עבד ככה. הייתי צריכה לעבור עם עצמי את התהליך הזה של לתת את הזמן, להכות ולשחרר. היום כשהוא יוצא בערב לכולל, אני תומכת ומאשרת. בעבר היו כל מיני פעילויות ערב שהייתי עושה, ומאז שהתחיל ללמוד אני כבר לא הולכת. אני עושה את זה בשיא הכיף, כל כך כיף לי שהוא הולך ללמוד תורה. לא אכפת לי כלום, רק שילך וילמד. זה שווה לי כל רגע ומשמח אותי מאד ברמה האישית.

האתגר המשמעותי

קשה לך לפעמים?

מנור: קשה מאד. ככל שהמשפחה מתרחבת והמטלות הופכות להיות הר בלתי ניתן לכיבוש, זה נעשה קשה יותר. יש תקופות שאני נשברת בפנים וגם נותנת את זה לעצמי. בתקופות הקשות יותר, כמה שניסיתי למשוך בשיניים ולאפשר לו את המקסימום, ידעתי להקל על עצמי ולהגיד שזו תקופה וזה יעבור ונחזור למסלול. זה תמיד קרה. יש לא מעט רגעים של קושי, אבל גאווה היחידה מחזיקה אותי ונותנת לי את הכוח להמשיך.

מירי: הקושי שלנו הוא בעיקר להיות בשקט, כי הוא לומד בבית. צריך באמת לא להפריע לו. אם אני מדברת שיחה קולנית, הוא קם והולך לחדר אחר, הוא לא יגיד לי לשתוק. ואז יש לי מצפון שהרמתי אותו מהמקום שלו. החכמה היא לשים לב לכך לפני שאני מפריעה, וזה אחד האתגרים המרכזיים.

מרים: יש נשים שהיו רגילות שיש להן את מלוא תשומת הלב בזמן הפנוי עם הבעל, או להרבה עזרה בטיפול הילדים ובבית, וכאן יש איזשהו קושי. אבל זה קושי שמתקטן מאד ביחס לשמחה שהלימוד מביא.

יוצא לך לחשוב לפעמים האם מדובר בויתור גדול מדי עבורך?

מנור: תמיד יש מחשבות. אישית לא באתי מבית של אבא אברך, לא ידעתי איך מתנהלים בצורה הזו והיה לי קשה להיכנס לזה. התחושה שלי רוב הזמן היא שהויתור אינו גדול עליי, אלא כושר האחריות. בעלי מבחינתו כל רגע רוצה לצאת לכולל. הוא מרוצה ולומד ונהנה ומתקדם. ברור לי שכל זמן שאני מעסיקה אותו בבית אני גוזלת זמן יקר, גם מהעולם כולו - כי זה זמן שהוא

יכול לעשות תיקון גדול בעולם. אז כן, לפעמים מרגישה שזה גדול עליי. אני בחורה פשוטה, רק אמרתי שאני רוצה אברך. לא בהכרח הבנתי את המשמעות.

מירי: לחלוטין לא. זה בדיוק הפוך מויתור, ברור לי שהרווחתי משהו מאד גדול. זה המקום שגדלתי בו, זה טבעי לי. מרגישה שזכיתי במשהו שהוא יותר מהאחרות. אני רואה שהוא לא עוד אברך. יש אולי איזה ויתור קטן בשבילי - אנחנו לא הולכים למסעדות אף פעם, הוא ממש מתבייש, אומר שזה כמו לאכול בשוק. זה ויתור בשבילי, אבל באמת כל כך שולי ביחס לדבר הגדול.

מרים: ממש לא. רק שילמד תורה בחשק ובשמחה.

כאישה עובדת שמכירה את העולם בחוץ, את מרגישה שהפערים משמעותיים?

מנור: לא נתקלתי בזה. כסה"כ אין בינינו הרבה פערים, גדלנו במשפחות נורא דומות ומתאימות ובאנו מרקע זהה. בעלי גם חוצניק במקור אז יש הרבה דברים בעולם שהוא מכיר ויודע, ובכלל לא מרגישה שהוא נשאר מאחור. להיפך, תמיד מרגישה שהוא מתקדם ומתעלה ואני זו שנשארת מנותקת מאחור ומתעסקת רק בעבודה, ניקיון ובישולים, ובדברים הכי חומריים שיש.

מירי: במקרה שלנו לא, כי אני ממש משתפת אותו בכל. הוא סוג של הפסיכולוג שלי או היועץ שלי. אני גם אומרת לאנשים: אוקיי, אדבר עם בעלי ואעדכן אותך. אני באמת מרגישה שצריכה את העצה שלו, גם בגלל שהוא בן תורה, אולי סוג של ברכה או הסכמה או אישור כזה. לפעמים יוצא לי להסביר לו דברים ספציפיים. בדרך כלל מה שקורה זה שהוא מיד מביא לי איזו הוכחה או גושפנקא תלמודית, הבנה שהוא מוצא או זווית הלכתית.

מה דעתך על משפחות בהן האבא משלב תורה ועבודה וחיות ברוחה כלכלית גדולה יותר?

מנור: בסוף, כל אחד ואיך שעובד לו נכון ומה שהרב שלו אומר. כל דקת לימוד שבנאדם מצליח להוסיף, כל דקה שהאישה מתמודדת עם הילדים לבר - היא נצח. אין לזה סוף. אף אחד לא יודע את הקושי האישי, את המקום שבנאדם מגיע ממנו, ואת הניסיונות מסביב, כך שאי אפשר להשוות. כל אחד עם התפקיד שלו והיכולות שהשם נתן לו. מה שברור הוא שכל דקת ויתור של אישה ודקת לימוד של הגבר היא פשוט עולם ומלואו.

מירי: אני לא יודעת אם אני נדרשת לויתור כלכלי. אני חיה בצורה מאד פשוטה, עובדת קשה ומביאה כסף בעצמי. ברור לי שאילו רצינו לחיות עם רכב, מלונות וטיסות - זה לא היה מספיק.